

C-519/19. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2019. július 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. június 13.

Felperes:

Passenger Rights spółka akcyjna w Warszawie

Alperes:

Ryanair DAC Dublinban (Írország)

[eredeti 1. o.] [omissis]

VÉGZÉS

2019. június 13.

A Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (varsói regionális bíróság, 23. kereskedelmi fellebbviteli kollégium, Lengyelország)
[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

a varsói Passenger Rights spółka akcyjna felperes (korábban: a varsói Passenger Rights sp. z o.o.)

a dublini Ryanair DAC (Írország) ellen

fizetés teljesítése tárgyában

a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (varsói kerületi bíróság, Lengyelország)

2019. február 15-i végzésével szemben benyújtott fellebbezése alapján [omissis]

az ügy megvizsgálását követően

a következőképpen határozott:

az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének b) pontját, 3. cikkének (1) és (2) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 25. cikkét – a joghatósági megállapodás érvényességének vizsgálata tekintetében –, hogy a követelést a fogyasztótól engedményezés útján megszerző végső engedményes is hivatkozhat arra, hogy a szerződési feltételeket egyedileg nem tárgyalták meg, valamint hivatkozhat a joghatósági megállapodás rendelkezéseinek tisztességtelen jellegére, annak ellenére, hogy ő maga nem minősül fogyasztónak?

[eredeti 2. o.]

Indokolás

1. A TÉNYÁLLÁS ÉS AZ ALAPELJÁRÁS

A felperes varsói Passenger Rights spólkája akcyjna kérte, hogy az alperes dublini Ryanair DAC-t (Írország) kötelezzék a Milánóból Varsóba tartó járat törlése miatti kártalanítás jogcímén 250 euró összeg megfizetésére.

Az alperes a keresetre adott válaszában kifogást emelt a lengyel bíróság joghatósága ellen és a kereset elutasítását kérte. Az alperes jelezte, hogy a szállítási szerződést a Ryanair általános személy- és poggyászfuvarozási feltételei alapján kötötték, amelyet az utas a repülőjegy interneten történő vásárlásakor fogadott el. Rámutatott arra, hogy az általános személy- és poggyászfuvarozási feltételek 2.4. pontja szerint amennyiben arról az Egyezmény vagy az alkalmazandó jogszabály másképp nem rendelkezik, az alperessel, mint fuvarozóval megkötött utas- és poggyászfuvarozási szerződésre, az alperes általános személy- és poggyászfuvarozási feltételei, illetve szabályzata az írországi jogszabályokkal összhangban értelmezendők, és az írországi bíróságok rendelkeznek joghatósággal a szállítási szerződéssel kapcsolatban felmerült

valamennyi jogvitára. Az alperes azt állította, hogy a felperest – az utas követelésének engedményeseként – szintén köti az ír bíróságra vonatkozó kikötés.

2019. február 15-i határozatával az elsőfokú bíróság nem utasította el a keresetet, ahogy azt más lengyel bíróságok is tették számos hasonló ügyben. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy noha igaz, hogy a keresettel érvényesített követelés engedményezőjére és az alperesre olyan joghatósági kikötés vonatkozott, amely a szállítási szerződésre az ír jog alkalmazását, és az e szerződésből eredő jogviták ír bíróság általi elbírálását írta elő, a jelen ügyben eljáró kerületi bíróság azonban azon az állásponton van, hogy az említett kikötés a követelés engedményezőjére (az utasra) nem vonatkozik. Ennek során a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére hivatkozott, [amely szerint] az egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

Az alperes a végzés ellen jogorvoslattal élt, jelezve, hogy az uniós jogban meghatározott különös fogyasztóvédelmi rendszer csak a magánjellegű, [eredeti 3. o.] kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet nem folytató végső fogyasztóra vonatkozik. Az alperes jelezte, hogy a felperes nem fogyasztó, és ezért nem részesülhet a fogyasztói szerződések számára biztosított joghatósági védelemben. Az alperes felröpta többek között a k.p.c. (polgári perrendtartás) 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet („Brüsszel Ia” rendelet) 19. cikkével összhangban értelmezett 1099. cikke 1. §-ának [és] 17. cikke (3) bekezdésének megsértését, mivel nem alkalmazták e rendelkezéseket, és ennek következményeképp állapították meg azt, hogy az általános személy- és poggyászfuvarozási feltételek nem jelentettek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ezért a felperesre nézve sem. Az alperes arra is hivatkozott, hogy megsértették k.c. (polgári törvénykönyv) 509. cikkével összefüggésben értelmezett 385³. cikkének 23. pontjával összefüggésben értelmezett 385¹. cikkét azáltal, hogy azokat a jelen ügyben alkalmazták, és különösen mikor megállapították, hogy az alperes szabályzatának lengyel bíróságok joghatóságát kizáró rendelkezései nem jelentettek kötelezettséget a fogyasztóra (a felperes jogelődjére) nézve, és ezért a felperesre, mint engedményesre nézve sem.

1. AZ UNIÓS JOG

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet.

25. cikk

(1) Ha a felek – lakóhelyükre való tekintet nélkül – egy bizonyos jogviszonnyal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogviták eldöntésére valamely

tagállam bíróságának vagy bíróságainak joghatóságát kötik ki, a megállapodás szerinti bíróság vagy bíróságok rendelkeznek joghatósággal, feltéve, hogy a szóban forgó tagállam joga értelmében a megállapodás az anyagi érvényességet illetően nem minősül semmisnek. Az ilyen joghatóság a felek eltérő megállapodásának hiányában kizárólagos. A joghatóságot kikötő megállapodást meg lehet kötni:

- a) írásban vagy szóban, amelyet írásban megerősítettek;
- b) a felek között korábban kialakított gyakorlatnak megfelelő formában, vagy
- c) nemzetközi kereskedelemben annak a szokásos gyakorlatnak megfelelő formában, amelyet a feleknek ismerniük kell, vagy ismerniük kellett volna, és amelyet az ilyen kereskedelemben az érintett ügylet szerződésével azonos típusú szerződések szerződő felei széles körben ismernek, és rendszeresen betartanak.

(2) A megállapodás tartós rögzítését biztosító, elektronikus módon történő bármely közlés az „írással” formával egyenértékű.

[eredeti 4. o.] (3) Annak a tagállamnak a bírósága vagy bíróságai, amelynek joghatóságát a célvagyon („trust”) létesítő okirata kötötte ki, kizárólagos joghatósággal rendelkeznek annak alapítója („settlor”), kezelője („trustee”), vagy kedvezményezettje („beneficiary”) elleni peres eljárásra, amennyiben az ügy az e személyek között fennálló kapcsolatokat, illetve a gondnoki vagyonkezelés alapján fennálló jogaikat vagy kötelezettségeiket érinti.

(4) A joghatóságot kikötő megállapodás vagy a célvagyon („trust”) létesítő okiratának rendelkezései érvénytelenek, amennyiben ellentétesek a 15., 19. vagy 23. cikkel, illetve amennyiben azok a bíróságok, amelyeknek a joghatóságát ki kívánták zárni, a 24. cikk alapján kizárólagos joghatósággal rendelkeznek.”

(5) A szerződések részét képező kizárólagos joghatósági megállapodásokat a szerződés többi feltételétől független megállapodásként kell kezelni.

A kizárólagos joghatósági megállapodások érvényességét nem lehet csupán azon az alapon vitatni, hogy a szerződés érvénytelen.

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv

2. cikk

Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

- a) „tiszteségtelen feltételek”: a 3. cikkben meghatározott szerződési feltételek;
- b) „fogyasztó”: minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén;

3. cikk (1) és (2) bekezdése

(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.

[eredeti 5. o.] Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében az ilyen megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályokat fogadhat el.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

(2) Az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégis csak egy előre kidolgozott szabványszerződés.

Olyan esetekben, amikor egy eladó vagy szolgáltató arra hivatkozik, hogy egy szabványfeltételt egyedileg megtárgyaltak, ennek bizonyítása az eladót vagy szolgáltatót terheli.

6. cikk (1) bekezdése

(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

2. NEMZETI JOG

- Kodeks cywilny z dnia 10 maja 2018 r. (2018. május 10-i polgári törvénykönyv) (Dz.U., 2018., 1025. tétel);

- Kodeks postępowania cywilnego z dnia 14 czerwca 2018 r. (2018. június 14-i polgári perrendtartás) (Dz.U., 2018., 1360. tétel)

A k.p.c. (polgári perrendtartás) 1099. cikk 1. §-a

Amennyiben nem áll fenn az ügyben a nemzeti joghatóságot megalapozó ok, és a külföldi állam bírósága vagy más hatósága előtti eljárás lefolytatása nem lehetséges, vagy nem követelhető meg, az ügy a nemzeti joghatóság alá tartozik, amennyiben kellő mértékben kapcsolódik a lengyel jogrendhez.

A k.c. (polgári törvénykönyv) 385¹. cikke, 385³. cikkének 23. pontja, 509. cikke

[eredeti 6. o.] (385¹. cikk) 1. § A fogyasztói szerződés egyedileg meg nem tárgyalt rendelkezései nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, ha azok a fogyasztó jogait és kötelezettségeit a jóerkölcsbe ütköző és a fogyasztó érdekeit súlyosan sértő módon állapítják meg (jogellenes szerződési feltételek). Ez nem vonatkozik a felek főszolgáltatásaira – különösen az árra vagy a díjazásra – vonatkozó rendelkezésekre, ha azok egyértelműen vannak megfogalmazva.

2. § Ha az 1. § alapján a szerződés valamely rendelkezése nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, a szerződés többi része továbbra is köti a feleket.

3. § Egyedileg meg nem tárgyaltak minősülnek azok a szerződéses rendelkezések, amelyek tartalmára a fogyasztó nem volt tényleges befolyással. Ez különösen olyan szerződéses rendelkezésekre vonatkozik, amelyek a másik szerződő fél által a fogyasztónak javasolt szerződésmintából származnak.

4. § Annak bizonyítása, hogy valamely rendelkezést egyedileg megtárgyaltak, az erre hivatkozó felet terheli.

(385³. cikk 23. pontja) Kétség esetén különösen azok a rendelkezések tekintendők tisztességtelennek, amelyek a lengyel bíróságok joghatóságát kizárják, valamely ügy lengyel vagy külföldi választottbíróság vagy más szerv általi elbírálását írják elő, vagy az ügy elbírálását olyan bíróság elé utalják, amely a törvény alapján nem rendelkezik illetékességgel.

(509. cikk) 1. § A jogosult a követelést a kötelezett beleegyezése nélkül átruházhatja harmadik személyekre (engedményezés), kivéve, ha ez törvénnyel, szerződéses kikötéssel vagy a kötelelem természetével ellentétes.

2. § A követeléssel minden ahhoz kapcsolódó jog átszáll az engedményesre, különösen a hátralékos kamatokra vonatkozó igények.

A NEMZETI BÍRÓSÁG KÉTSÉGEI

1. A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerkezetéből következően az alperes lakóhelye vagy székhelye szerinti tagállam joghatósága jelenti a főszabályt, amely e rendelet 4. cikkében kerül megállapításra. Az e rendelkezésben pontosan felsorolt azon esetek, amelyekben az alperest valamely másik tagállam joghatósága előtt lehet perelni, csak a főszabály alóli kivételeket jelentik. Következésképpen a főszabály alóli **[eredeti 7. o.]** kivételeket megállapító joghatósági szabályok szigorúan értelmezendők, vagyis nem adható ezeknek olyan értelmezés, amely túlmutat ezen rendelet által kifejezetten meghatározott eseteken (lásd: 2018. január 25-i Schrems ítélet, C-498/16, EU:C:2018:37; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 32. pont).

2. Az Európai Unió Bírósága a 2009. július 9-i Peter Rehder kontra Air Baltic Corporation ítéletében (C-204/08, EU:C:2009:439) megállapította, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának második francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az egyik tagállamból egy másik tagállamba irányuló, egyetlen légitársasággal, az üzemeltető fuvarozóval kötött szerződés alapján végzett légi személyszállítás esetén az e szállítási szerződésen és a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeleten alapuló kártérítési kérelem elbírálására a felperes választása szerint azon bíróságnak van joghatósága, amelynek az illetékességi területén a repülőgépnek az említett szerződésben megállapított indulási vagy érkezési helye található. Jelen esetben a repülőgép indulási helye Lengyelország volt.
3. A jelen ügy keretében azonban az utasra, azaz a keresettel érvényesített követelés engedményezőjére és az alperesre olyan joghatósági kikötés vonatkozott, amely a szállítási szerződésre az ír jog alkalmazását, és az e szerződésből eredő jogviták ír bíróság általi elbírálását írta elő. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az említett kikötés nem volt kötelező a követelés engedményezőjére (az utasra), mivel a [fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott] tisztességtelen feltételekről szóló,] 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikke szerint az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az általános személy- és poggyászfuvarozási feltételeket nem tárgyalták meg a fogyasztóval, így azok nem kötik a felperest, azaz a követelés engedményezőjét. Az elsőfokú bíróság a k.c. 385³. cikkének 23. pontjával összefüggésben értelmezett 385¹. cikkében foglalt, azonos tartalmú nemzeti jogi rendelkezésekre is hivatkozott, amelyekből a fogyasztó különleges anyagi jogi védelme következik.

[eredeti 8. o.]

4. A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 25. cikke (1) bekezdésének megfelelően ha a felek – lakóhelyükre való tekintet nélkül – egy bizonyos jogviszonnyal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogviták eldöntésére valamely tagállam bíróságának vagy bíróságainak joghatóságát kötik ki, a megállapodás szerinti bíróság vagy bíróságok rendelkeznek joghatósággal, feltéve, hogy a szóban forgó tagállam joga értelmében a megállapodás az anyagi érvényességet illetően nem minősül semmisnek. Az ilyen joghatóság a felek eltérő megállapodásának hiányában kizárólagos.

5. Meg kell jegyezni, hogy az engedményezési szerződés alapján a fogyasztót megillető követelés egy jogi személyiséggel rendelkező jogalanyra szállt át. A nemzeti jogszabályok, valamint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) jelenlegi ítélkezési gyakorlata még a tisztességtelennek tekintett követelés átruházását is megengedi, és az e követelés behajtásával professzionális szervezetet megbízó fogyasztó nagyobb eséllyel tudja azt érvényesíteni, mint ha önállóan járna el azon gazdasági szereplővel szemben, amely gazdasági szereplő tisztességtelen gyakorlatának korábban áldozatává vált. A szerződéses rendelkezés tisztességtelen jellege kizárólag a fogyasztó számára keletkeztethet követelést, e követelés azonban más személyek kezéhez való teljesítés útján is érvényesíthető, többek között beszedési megbízással (inkasszó), azaz azáltal, hogy a megbízott a követelést saját nevében, de a követelést engedményező fogyasztó számlájára hajtja be. Ez nem érinti hátrányosan a fogyasztó érdekeit. A szerződéses rendelkezés tisztességtelen jellege az adós ellen pénztartozás megfizetése címén a követelést megszerző gazdasági szereplő által indított peres eljárásban állapítható meg. [omissis] A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a fenti kérdést azonban nem vizsgálta meg az uniós jog értelmezése alapján.
6. A regionális bíróságban kétség merült fel azt illetően, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és 6. cikkének (1) bekezdése fényében a fogyasztótól követelést megszerző engedményes is fogyasztónak minősülhet-e, mivel ennek megállapítása vonja maga után a joghatósági [eredeti 9. o.] kikötés érvényességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget. Nem vitatott a tény, hogy a felperes (a követelés engedményese) gazdasági szereplő, a követelést pedig az utastól (a fogyasztótól) az általa folytatott üzleti tevékenység során szerezte meg. Ez felveti a kérdést, hogy hivatkozhat-e a joghatósági kikötés tekintetében *de facto* a fogyasztót megillető jogosultságra, és hogy a nemzeti bíróság jogosult-e e rendelkezést a fogyasztók védelmének szempontjából értékelni a 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és 6. cikkének (1) bekezdése alapján.
7. Az uniós jogi aktusai alapján a fogyasztó olyan természetes személy, aki olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén. A „fogyasztó” fogalmát a „gazdasági szereplő” fogalmával szembeállítva kell meghatározni (1997. július 3-i Benincasa ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. pont; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont). A [fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott] tisztességtelen feltételekről szóló,] 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv alapján a fogyasztó minden olyan természetes személy, aki olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén. Az 1993. január 19-i Sheartson Lehman Hutton kontra TVB ítéletében (C-89/91, EU:C:1993:15) a Bíróság megállapította, hogy az uniós jog által biztosított különös fogyasztóvédelmi rendszer azt a célt szolgálja, hogy megfelelő védelmet biztosítson a másik szerződő félnél gazdasági értelemben gyengébbnek és jogi kérdésekben kevésbé jártasnak tartott fogyasztó számára, akit nem szabad eltántorítani keresetindítástól azáltal, hogy azon szerződő állam bírósága előtt

kénytelen keresetet indítani, ahol a másik szerződő fél lakóhelye található. Ugyanebben az ügyben a Bíróság azt is megállapította, hogy ezek a rendelkezések csak a magánjellegű, kereskedelmi vagy szakmai tevékenységet nem folytató végső fogyasztóra vonatkoznak.

8. Ami a Bíróság ítélkezési gyakorlatát illeti, a „fogyasztó” fogalmát megszorítóan kell értelmezni, és – a szerződés céljára és természetére tekintettel – a különleges szerződéssel érintett személy helyzetére, nem pedig az érintett személy szubjektív körülményeire kell hivatkozni, mivel ugyanazt a személyt bizonyos ügyletekkel kapcsolatban fogyasztónak, míg másokkal összefüggésben már gazdasági szereplőnek lehet tekinteni (lásd ebben az értelemben: 1997. július 3-i Benincasa ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 16. pont; 2005. január 20-i Gruber ítélet, C-464/01, EU:C:2005:32, 36. pont).

[eredeti 10. o.]

9. A nemzeti bíróság aggályai azzal kapcsolatosak, hogy a követelés fogyasztó által a gazdasági szereplő részére történő engedményezése következtében ez utóbbi a jogok tekintetében a fogyasztó helyébe lép-e, és hivatkozhat-e a fogyasztói minőség védelmére vonatkozó, többek között a 1993. április 5-i 93/13 tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdéséből és 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő, előnyös uniós szabályozásra. Amint ugyanis azt a Bíróság egy másik összefüggésben már megállapította, a követelések átruházása önmagában nem befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározását (2013. július 18-i ÖFAB ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 58. pont; 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítélet, C-352/13, EU:C:2015:335, 35. pont). Ezen túlmenően a Bíróság rámutatott arra, hogy az alapügyben szereplő engedményezés nem alapozhat meg egy új különös joghatóságot a fogyasztó-engedményes vonatkozásában. A Bíróság megállapította, hogy amennyiben a követelés olyan jogellenes károkozásból eredő igénynek minősül, amely szoros kapcsolatban áll a káresemény bekövetkezésének helyével, az eredeti hitelező követeléseinek más személyre történő átruházása önmagában nem befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróságnak a meghatározását. A Bíróság álláspontja szerint tehát fontos a követelés jellege, és a követelés kategóriája, amely befolyásolja a joghatóság meghatározását. A követelés engedményezése nem változtatja meg az eredeti kötelezettség jellegét, és ezért a joghatóság változatlan marad.
10. A 2013. február 7-i Refcomp ítéletében (C-543/10, EU:C:2013:62) a Bíróság megállapította, hogy a joghatósági kikötés alapvetően csakis a szerződéskötésbe beleegyezett felek közötti viszonyban fejtheti ki hatását. Ez azért van, mert a felek között erre vonatkozóan megállapodás jött létre. Ahhoz, hogy a kikötésre valamely harmadik személlyel szemben hivatkozni lehessen, lényegében az szükséges, hogy ez utóbbi ez irányú hozzájárulását adja.
11. Ugyanakkor, úgy tűnik, hogy a 2018. január 25-i Schrems ítéletben (C-498/16) a Bíróság eltérő következtetésre jutott, amikor megállapította, hogy mivel a 44/2001 rendelet 15. és azt követő cikkei által létrehozott különös rendszer alapjául a

másik szerződő félnél gazdasági értelemben gyengébbnek és jogi kérdésekben kevésbé jártasnak tartott fogyasztó védelmének biztosítása szolgál, a fogyasztó csak akkor részesül védelemben, ha egy eljárásban személyesen vesz részt felperesként vagy alperesként. Következésképpen arra a felperesre, aki maga nem részese a szóban forgó fogyasztói szerződésnek, nem vonatkozik a fogyasztói joghatóság (lásd ebben az értelemben: 1993. január 19-i Shearson Lehman Hutton ítélet, C-89/91, EU:C:1993:15, 18., 23. és 24. pont). E megfontolások az olyan fogyasztó tekintetében is érvényesek, amelyre más fogyasztók igényeiket engedményezték.

[eredeti 11. o.] A Bíróság szerint ugyanis az említett rendelet 16. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a fogyasztókkal kötött szerződésekre vonatkozó joghatósági szabályokat e cikk megfogalmazásának megfelelően kizárólag a fogyasztó által a másik szerződő fél ellen indított eljárásra kell alkalmazni, ami szükségszerűen azt feltételezi, hogy a fogyasztó a szóban forgó eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződést (2015. január 28-i Kolassa ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 32. pont). A fogyasztó és a szóban forgó eladó vagy szolgáltató közötti szerződésre vonatkozó feltétel lehetővé teszi a joghatósági szabályok kiszámíthatóságának biztosítását, ami a 44/2001 rendelet egyik célja, amint az (11) preambulumbekkezdéséből is következik.

12. Ezen ítéletek fényében tehát felmerül a kérdés, hogy a bíróság joghatóságának meghatározása és a joghatósági záradék érvényessége szempontjából fontos-e a kötelezettség „eredeti” jellege, vagy a követelés gazdasági szereplő engedményese is megtámadhatja-e a joghatósági kikötést annak tisztességtelenségére hivatkozva, a fogyasztóvédelmi szabályok alapján.
13. Ha a fogyasztó fogalmának szűk értelmezését fogadjuk el, akkor a követelést a fogyasztótól megszerző gazdasági szereplő nem részesülhet a fogyasztót megillető védelemben, és nem hivatkozhat a joghatósági záradék érvénytelenségére.
14. Figyelembe vehető azonban, hogy csak az eredeti követelés bír jelentőséggel, a kötelezettség forrása, amelyből az adott kötelezettség ered, és amely meghatározza a követelés jellegét, az engedményezés maga pedig nem változtatja meg a kötelezettség formáját. Ebben az esetben a gazdasági szereplő hivatkozhat az 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelv 1. cikkének (3) bekezdéséből és 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő fogyasztóvédelem teljes körére, mintegy átvéve a fogyasztó jogait és kötelezettségeit, és ezáltal teljes jogállását, annak minden következményével együtt. Ennek során nem csupán a joghatósági záradék átruházásáról van szó, hanem a különös fogyasztóvédelmi rendszeréről, amely abból a tényből ered, hogy a szerződésben részes fél gyengébb jogalannak minősül.
15. A védelem körének e kiterjesztése a fogyasztó fogalmának meglehetősen szűk meghatározása miatt nem tűnik indokoltnak. Ezen túlmenően az irányelv a nemzeti jogrend olyan modelljét írja elő a tagállamok számára, amely szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekből az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott

tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra, mint gazdasági értelemben gyengébb félre nézve. Ez a fogyasztóvédelmi rendszer uniós jogból kivilágó célja. E fogyasztóvédelmi rendszer azt a célt szolgálja, hogy védelmet biztosítson a másik szerződő félnél gazdasági értelemben gyengébbnek és jogi kérdésekben kevésbé jártasnak tartott fogyasztó számára, akit nem szabad eltántorítani keresetindítástól azáltal, hogy azon szerződő állam bírósága előtt kénytelen keresetet indítani, ahol a másik szerződő fél lakóhelye található (1993. január 19-i Lehmann Hutton INC ítélet, C-89/91, EU:C:1993:15). E körülményekre tekintettel a kérdések megválaszolása szükséges a nemzeti bíróság előtt függőben levő ügy eldöntéséhez.

MUNKADOKUMENTUM